

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 01 grudnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	stażysta Sylwia Zarzecka Balcer

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2017 r. w Suwałkach

sprawy **J. T.**

przeciwko **Przedsiębiorstwu Produkcji (...) S.A. w S.**

o podwyższenie renty i jej kapitalizację oraz zapłatę odszkodowania

I. zasądza od pozwanego Przedsiębiorstwa Produkcji (...) S.A. w S. na rzecz powoda J. T. kwotę 6.990,- (sześć tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt) złotych tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

II. Zasądza od pozwanego Przedsiębiorstwa Produkcji (...) S.A. w S. na rzecz powoda J. T. kwotę 21.951,- (dwadzieścia jeden tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt jeden) złotych tytułem utraconych zarobków za okres od dnia 1 października 2014r. do dnia 30 września 2017r. z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2017r. do dnia zapłaty.

III. Zasądza od pozwanego Przedsiębiorstwa Produkcji (...) S.A. w S. na rzecz powoda J. T. kwotę 18.900,- (osiemnaście tysięcy dziewięćset) złotych tytułem wydatków na opiekę z ustawowymi odsetkami od dnia 21 sierpnia 2017r. do dnia zapłaty.

IV. Podwyższa rentę zasądzoną prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 11 września 2009r. sygn. akt: III P 2/09 w kwotach po 2.810,- (dwa tysiące osiemset dziesięć) złotych miesięcznie do kwot po 4.765,- (cztery tysiące siedemset sześćdziesiąt pięć) złotych miesięcznie poczynając od dnia 1 października 2017r., pozostałe warunki płatności pozostawiając bez zmian.

V. Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

VI. Znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu.

VII. Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Suwałkach) kwotę 3.566,- (trzy tysiące pięćset sześćdziesiąt sześć) złotych tytułem opłaty od uwzględnionego powództwa.

UZASADNIENIE

Powód J. T. w pozwie skierowanym wobec Przedsiębiorstwa Produkcji (...) S.A. w S., powołując się na art. 447 kc, wniósł o kapitalizację renty w wysokości 2.810,00 zł i zapłatę przez pozwanego kwoty 1.011.600,00 zł, (słownie złotych:

jeden milion jedenaście tysięcy sześćset), stanowiącej trzydziestoletni okres jej skapitalizowania z ustawowymi odsetkami od daty wyroku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Wojewódzki w Białymstoku, w punkcie III wyroku z dnia 20.11.1997 roku, w sprawie o sygn. akt VI P 5/97, ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość w związku z jego wypadkiem przy pracy z dnia 11.04.1996 roku, co daje podstawę do wystąpienia z żądaniami ujętymi w pozwie.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 30.06.2008 roku, w sprawie o sygn. akt III P 3/07, podwyższył zasądzoną przez Sąd Wojewódzki w Białymstoku rentę z wysokości 500 do 2000 zł miesięcznie.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem zaś z dnia 11.09.2009 roku, w sprawie o sygn. akt III P 2/09, podwyższył rentę z 2000 do 2810 zł. To orzeczenie utrzymał w mocy Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 21.12.2009 roku, w sprawie o sygn. akt III APa 16/09.

Od kolegi (mieszkańca S.), dowiedział się na początku grudnia, że źle się dzieje, gdyż jest nowy właściciel przedsiębiorstwa (...). Z prasy dowiedział się też, że przedsiębiorstwo ma kłopoty finansowo – gospodarcze, że mają być zwolnienia (kadrowe czystki). Po lekturze artykułu w Gazecie (...) miał atak depresji. Fakty te bowiem wywołały lek przed utratą renty. Spowodowały nawrót choroby psychicznej i zwiększyły cierpienia psychiczne. Ogarnęło go przygnębienie i smutek. Zawładnęło go poczucie beznadziei i bezradności. Nie może spać. Zaburzenia psychiczne zwiększają u niego odczuwanie dolegliwości fizycznych, a mianowicie dokuczliwe bóle fantomowe nóg i krocza (rwanie, pieczenie, szarpanie) oraz bóle spastyczne. Pogorsza się jego psychika. Natężenie zaś tychże dolegliwości przyniosło ze sobą konieczność korzystania z pomocy psychiatrycznej, większej intensywności terapii psychiatrycznej i rozszerzenia terapii farmakologicznej. Wszystko to powoduje u niego nową krzywdę, polegającą na znoszeniu dodatkowych cierpień psychicznych. Tymczasem cierpienia te i zagrożenie utraty renty, pozwalają na przewidzianą w art. 447 kc kapitalizację jego renty, (wyrok SN z 7 lipca 2011 roku, II CSK 682/10).

Szeroko następnie rozpisując się o swoich dolegliwościach psychicznych wobec braku zapewnienia wypłaty renty w razie upadłości przedsiębiorstwa pozwanego uważał, że w jego subiektywnym odczuciu powództwo jest uzasadnione. Nie może bowiem pozostać bez należnych – otrzymanych na mocy wyroków sądowych – środków finansowych. Niebezpieczeństwo likwidacji zobowiązanego do wykonywania wyroków sądowych jest realne. Na takie zaś niebezpieczeństwo, nie może być narażony. Nie może być po raz drugi skrzywdzony przez pozwane przedsiębiorstwo. Kapitalizacja renty zapewni mu natomiast zaspokojenie wszystkich potrzeb (bieżących i przyszłych) z punktu widzenia szeroko pojętego jego interesu. Będzie bardziej korzystna od renty. Zapewni mu mianowicie pełniejszą ochronę jako stronie ekonomicznie słabszej, zasługującej na ochronę i troskę. Uwolni od lęków, zamartwiania się i cierpień psychicznych. Nie będzie już przyczyny naruszającej jego dobro osobiste, jakim jest zdrowie psychiczne. Pozwane zaś przedsiębiorstwo posiada wystarczający majątek i możliwości do pełnego pokrycia żądanej kapitalizacji renty.

W odpowiedzi na powództwo pozwane Przedsiębiorstwo Produkcji (...) S.A. w S. wniosło o jego oddalenie w całości, uważając, że żądanie zawarte w pozwie jest bezzasadne, zarówno co do zasady tj. samego prawa skapitalizowania renty, jak też co do jej wysokości. Podniosło, że zasądzenie jednorazowego odszkodowania możliwe jest wyjątkowo, gdy występują „ważne powody”. Stosownie do art. 477 dotyczy w szczególności wypadku, gdy poszkodowany stał się inwalidą, a przyznanie jednorazowego odszkodowania ułatwi mu wykonywanie nowego zawodu. W przedmiotowej sprawie przesłanką wyuczenia nowego zawodu jak i jego upadłości nie występują. Wbrew twierdzeniom powoda zawartych w pozwie nigdy, w ciągu około 20 lat pobierania przez powoda renty, nie opóźnił się z zapłatą zasądzonej powodowi renty.

Nieprawdą też jest twierdzenie powoda, że „obecna jego sytuacja gospodarcza zagraża regularnemu świadczeniu renty w przyszłości. Jest bowiem w dobrej sytuacji finansowej i nigdy nie było podstaw do twierdzenia, że jest inaczej. Podjął działania mające na celu zwiększenie zysku oraz dalszego rozwoju Spółki, w szczególności ograniczenia nieefektywnego zatrudnienia. Podjął również niezbędne zmiany organizacyjne, mające na celu uwzględnienie zmian rynkowych zachodzących w wydobywaniu i dystrybucji kruszywa. Zamierza rozwinąć swoją działalność na terenie nie tylko województwa (...) i (...), ale również na terenie województwa (...). Czynności podjęte przez Zarząd, mają na

celu rozwój firmy oraz w dalszym ciągu realizację, nałożonego przez Sąd obowiązku wypłaty renty na rzecz powoda. O dobrej jego sytuacji świadczą natomiast sprawozdania finansowe za lata 2014 i 2015.

Odnosząc się do czasookresu skapitalizowania renty to z ostrożności procesowej wskazał, że granicę 90 lat należy uznać za bezzasadną. Mężczyzna średnio żyje 73,8 lata (dane GUS za 2015 rok). Przyjęcie więc przez powoda, że będzie on żył 90 lat, jest sprzeczne z zasadą określoną w art. 442 § 2 kc oraz celem zasądzenia na rzecz powoda renty.

Pozwany zaznaczył również, że wysokość renty podana przez powoda nie może być zastosowana, bowiem przy obliczaniu jednorazowego odszkodowania należy uwzględnić ewentualne uprawnienia emerytalne powoda, które uzyskałby przed skończeniem 67 roku życia. Osiągnięcie zaś tego wieku należy łączyć bezpośrednio z naturalną utratą jego możliwości zarobkowych, które renta miała rekompensować, a co za tym idzie obniżeniem renty.

Pismem z dnia 6.07.2016 powód rozszerzył powództwo i wniósł o:

1. podwyższenie renty:

- a) z kwoty 2.810,00 zł obecnie, do kwoty 5.409,00 zł na przyszłość, do skapitalizowania przez 8 lat;
- b) z kwoty 2.810,00 zł obecnie, do kwoty 4.489,00 zł na przyszłość – do skapitalizowania przez następne 22 lata (po 2024 roku);

2. wyrównanie:

- a) utraconych zarobków w wysokości 17.892,00 zł za okres od 1.07.2013r. do dnia 30.06.2016r., z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma, do dnia zapłaty;
- b) poniesionych wydatków na opiekę w wysokości 12.068,00 zł w okresie od 18.01.2016r. do 30.06.2016r., z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

3. kapitalizację podwyższonej renty, za okres ośmiu lat i zapłatę kwoty 519.264,00 zł;

4. kapitalizację podwyższonej renty, za okres dwudziestu dwóch lat i zapłatę kwoty 1.185.096,00 zł;

5. zasądzenie kwoty 67.500, 00 zł tytułem odszkodowania, umożliwiającego zakup nowego samochodu, z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma, do dnia zapłaty;

6. zasądzenie kwoty 4.818,00 zł umożliwiającej zakup komputera, z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

7. zasądzenie kwoty 6.990,00 zł umożliwiającej zakup wózka inwalidzkiego z napędem elektrycznym, z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu rozszerzonego powództwa wskazał, że od końca 2009r do dnia rozszerzenia powództwa doszło do zmiany stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 kc, uzasadniającej zmianę wysokości renty. Przedmiotem w tym postępowaniu, jest zmiana stosunków, w części dotyczącej utraconych zarobków z uwzględnieniem jego osobistej pracy na rzecz domu i rodziny oraz kosztów opieki sprawowanej przez inną osobę.

W pierwszej części rozszczenia, zmiana stosunków jest wynikiem wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kraju z 3.133,54 zł w 2009 roku do 4.201,57 zł w I kw. 2016 roku, co potwierdzają dokumenty urzędowe GUS. Do wyliczenia utraconych zarobków posłużył się metodą przyjętą przez Sąd Okręgowy w Suwałkach w wyroku z dnia 11.09.2009r. za sygn. akt III P 2/09, który wtedy przyjął kwotę 2.099,47 zł netto, będącą średnim wynagrodzeniem w kraju, a nie w województwie (...), jako możliwe do uzyskania przez niego zarobki. Kwota ta, miała także wyrównywać koszty jego osobistej pracy na rzecz domu i rodziny. Stąd będzie to kwota 2.994,24 zł netto, która będzie w pełni

rekompensować na przyszłość – przez najbliższe 8 lat, do ukończenia przez niego 67 roku życia – utracone przez niego, możliwe do uzyskania zarobki, z uwzględnieniem jego osobistej pracy na rzecz domu i rodziny.

Co do zwiększonych potrzeb to wskazał, że też dokonana się zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 kc. Od ostatniego postępowania, tj. od 2009 roku, w znaczący sposób pogorszyła się bowiem jego sytuacja zdrowotna i rodzinna.

Jego teściowa skończyła 85 lat. Od 2009 roku jej stan zdrowia uległ pogorszeniu. Ma uszkodzone kręgi piersiowe kręgosłupa i przeszła ostatnio zapalenie płuc. Ze względu na stan zdrowia, oraz z racji wieku, nie może nim opiekować się. Sama potrzebuje opieki, którą świadczy jej druga córka.

Jego żona jest po operacji usunięcia guza mózgu i radioterapii. Zmiany chorobowe w jej głowie utrzymują się nadal. Żona posiada orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS o niezdolności do samodzielnej egzystencji do 30.06.2018 roku. Zgodnie z tym orzeczeniem żona wymaga stałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Jej stan jest na tyle poważny, że nie pozwala na całodziennie i nocne opiekowanie się nim. Ponadto w styczniu żona upadła na zewnątrz domu, doznając wstrząsu mózgu. Do dzisiejszego dnia, upadła w sumie już trzy razy. W styczniu, w czasie pobytu żony w szpitalu, podpisał umowę o sprawowanie nad nim opieki przez dziennego opiekuna. Dzienny opiekun T. Ż. prywatnie jest jego szwagrem. Za jego zatrudnieniem przemawia to, że jest on człowiekiem jego rodziny i dysponuje nieograniczonym czasem (jest na zasiłku przedemerytalnym). Nie są mu obce domowe (kobiece) prace. Dysponuje on dużą siłą fizyczną tak bardzo konieczną przy przenoszeniu go, przy pokonywaniu na wózku schodów i wszelkich terenowych przeszkód. Zakres jego opieki i pomocy jest bardzo duży.

Do obliczenia nad nim kosztów opieki wskazał 17 dni roboczych w miesiącu, po 9 godzin opieki w dniach wtorek – piątek oraz 4 poniedziałki po 10 godzin opieki, 12,00 zł stawka godzinowa, „dniówki” 108,00 zł i 120,00 zł. Stąd wyrównanie w rencie od 6.07.2016r. z tytułu zwiększonych kosztów opieki wyniesie kwotą 2.316,00 zł, a po pomniejszeniu o kwotę 300 zł przyjęte przez Sąd okręgowy wyrokiem z dnia 11.09.2009r. wyniesie kwotę 2.016,00 zł, więc ostatecznie wzrosły do kwoty 3.866,00 zł wydatki na zaspokajanie jego zwiększonych potrzeb wynikających z wypadku. Wyliczenia więc należnej wysokości renty na przyszłe 8 lat to 3.866,00 zł +2.994,24 zł – 1.451,33 (renta z ZUS) = 5.408,91 zł, po zaokrągleniu jest to kwota 5.409,00 zł obejmująca możliwe do uzyskania zarobki z uwzględnieniem jego osobistej pracy, oraz nowe wydatki na opiekę.

Obliczając natomiast rentę po 2024r., to z uwagi na to, że będzie w wieku emerytalnym i utraci możliwość zarobkowania, rentę wyrównawczą, będzie rekompensować tylko koszt jego pracy na rzecz domu. Podając dane statystyczne co do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kraju i w województwie (...) wskazał, że średnia płaca w kraju z dwóch miesięcy to 3.084,95 zł netto, a średnia płaca w województwie (...) z dwóch miesięcy to 2.462,11 zł netto. Różnica więc pomiędzy ogólnym krajowym przeciętnym wynagrodzeniem, a wynagrodzeniem przeciętnym na terenie województwa (...), która będzie wyrównywać koszty jego osobistej pracy na rzecz domu i rodziny, to kwota 622,84 zł. Taka więc powinna być przyjęta do kapitalizacji renty po osiągnięciu przez niego wieku emerytalnego, co ostatecznie da po zaokrągleniu kwotę 4.489,00 zł (3.866,00+622,84).

Obliczając utracone zarobki wskazał za obwieszczeniami Prezesa GUS na przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w kwotach netto za 2013 rok 2.738,43 zł, za 2014 rok 2.838,24 zł, za 2015 rok 2.937,30 zł, za I kw. 2016 roku 2.994,24 zł oraz przyjął w oparciu o PIT – 40A i za I kw. na podstawie odcinków renty średnią rentę za rok 2013 – 1.377,51 zł, za rok 2014 – 1.404,88 zł, za rok 2015 – 1.451,43 zł i za I kw. 2016r. – 1451,33 zł. Wysokość utraconych zarobków wyliczył za lata 2013r. (od 1 lipca), 2014r, 2015r. i miesiące styczeń – czerwiec 2016r poprzez płaca netto, plus wydatki (dotychczas ustalone przez Sąd wyrokiem z dnia 11.09.2009r.) na potrzeby, minus renta ZUS i minus płacona dotychczas (też ustalona wyrokiem z dnia 11.09.2009r.) renta przez pozwanego.

Wyliczając poniesione wydatki na opiekę w 2016r. przyjął do obliczeń za styczeń 19 dni, luty 21, marzec 22, kwiecień 21, maj 20, czerwiec 22 dni i stawkę dzienną po 120,00 zł (10 godzin x 12 zł), pomniejszając wyliczone kwoty o już zasądzone kwoty 300 zł miesięcznie wskazanym wyrokiem, ze stosowną korektą za styczeń. Ponadto, jako że opieka

sprawowana jest przez opiekuna i pielęgniarza, do wyliczeń przyjął 6 dni opieki po 10 godzin, stawka dzienna 120,00 zł i 16 dni opieki po 9 godzin, stawka dzienna 108,00 zł.

Skapitalizowana renta była już tylko wynikiem pomnożenia wskazanej po obliczeniu nowej wysokości renty przez ilość miesięcy i lat już wcześniej przytaczanych do kapitalizacji.

Uzasadniając zakup nowego samochodu wskazał, że w orzecznictwie przyjmuje się, że koszty zakupu samochodu należą do kosztów objętych art. 444 § 1 kc, jeżeli jest on konieczny do kompensowania kalectwa osoby poszkodowanej (SN z dnia 16.01.1981r. sygn. akt I CR 455/80). Umożliwienie mu natomiast prowadzenia normalnego trybu życia w rodzinie i społeczeństwie, powinno być uznane, za uzasadniające zasądzenie odszkodowania w wysokości zapewniającej nabycie nowego samochodu (SN z dnia 9.01.2008r. sygn. akt II CSK 425/07). Zaistniałe bowiem skostnienia na skutek dozanego wypadku przy pracy bardzo utrudniają wsiadanie i wysiadanie z posiadanego samochodu f. (...), rok produkcji 1998 typu sedan. Z tego względu, koniecznym stał się zakup najodpowiedniejszego dla niego nowego, wyższego samochodu typu SUV z dodatkowymi uchwytyami. Wydatek na zakup wyższego samochodu, niewątpliwie pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem z 11.04.1996r.. Takim zaś samochodem spełniającym jego wymagania, będzie P. (...) w cenie 74.900 zł, z automatyczną skrzynią biegów. Będzie wtedy bez problemu korzystać z wizyt lekarskich i rehabilitacji oraz podróżować jak przed wypadkiem.

Żądanie w kwocie 4.818,00 zł na zakup nowego zestawu komputerowego uzasadnił szczególną formą rehabilitacji społecznej i narzędziem porozumiewania się i realizowania zainteresowań. Możliwość zaś poruszania się wózkiem inwalidzkim z napędem elektrycznym, przywróci jego możliwości sprzed wypadku, poruszania się na rowerze. T. natomiast (wózek inwalidzki) z napędem elektrycznym, produkcji firmy P.T. T. z Ł. w cenie 6.990,00 zł jest idealnym rozwiązaniem, pozwalającym zachować jego ograniczoną niezależność oraz swobodę samodzielnego podróżowania poza terenem posesji z asekuracją opiekuna na rowerze.

Pismem z dnia „1.03.2017r.” (które wpłynęło do Sądu już 28.02.2017r.) powód sprecyzował dotychczasowe roszczenie i ponownie rozszerzył powództwo, choć nazwał go tylko jako ostateczne sprecyzowanie roszczenia. Wniósł w związku z tym o:

1. podwyższenie renty;

a) do kwoty 5.450,00 zł na przyszłość, do skapitalizowania przez 8 lat;

b) do kwoty 4.262,00 zł na przyszłość do skapitalizowania przez następne 22 lata;

2. o wyrównanie:

a) utraconych zarobków w wysokości 45.986,00 zł za okres od 1.03.2014r., do 1.03.2017r., wraz z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

b) należnych wydatków na opiekę w wysokości 28.208,00 zł, w okresie od 18.01.2016r. do 1.03.2017r., z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

3. o kapitalizację podwyższonej renty:

a) za okres ośmiu lat i zapłatę kwoty 523.200,00 zł z ustawowymi odsetkami od daty wyroku do dnia zapłaty;

b) za okres dwudziestu dwóch lat i zapłatę kwoty 1.125.168,00 zł, z ustawowymi odsetkami od daty wyroku do dnia zapłaty;

4. o zasądzenie tytułem odszkodowania:

- a) kwoty 67.500,00, tytułem odszkodowania, na zakup nowego samochodu z ustawowymi odsetkami od dnia 6.07.2016 roku do dnia zapłaty;
 - b) kwoty 4.818,00 zł, na zakup komputera, z ustawowymi odsetkami od dnia 6.07.2016 roku do dnia zapłaty;
 - c) kwoty 6.990,00 zł, na zakup wózka inwalidzkiego z napędem elektrycznym, z ustawowymi odsetkami od dnia 6.07.2016 roku do dnia zapłaty;
 - d) kwoty 46.006,00 zł jako wyrównanie utraconej przez niego możliwości sprawowania opieki nad żoną, z ustawowymi odsetkami od dnia 21.11.2016 roku do dnia zapłaty;
5. o zasądzenie kwoty 45.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za doznawaną krzywdę, z ustawowymi odsetkami od dnia 10.10.2016 roku do dnia zapłaty

Co do uzasadnienia rozszerzającego i sprecyzowanego powództwa w pkt. 1 a i b, 2 a i b, 3 a i b i 4 a, b i c podał jak w uzasadnieniu wcześniej rozszerzanego powództwa pismem z dnia 6.07.2016r.. Co do zaś wyliczenia kwot rozszerzanego powództwa w pkt. 1 a i b (a w konsekwencji pkt. 3 a i b) oraz 2 a i b, przyjmując taką samą metodę jak wcześniej przy rozszerzeniu powództwa pismem z dnia 6.07.2016r, posłużył się dodatkowymi nowymi danymi statystycznymi GUS, mając na uwadze wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz otrzymaną rentę z ZUS za cały 2016 rok, co pociąga za sobą i zmianę wysokości wyrównania utraconych zarobków oraz kosztów opieki.

Odnosnie żądania z pkt. 4 d rozszerzanego powództwa to wskazał, że żądane odszkodowania w kwocie 46.006,00 zł ma wyrównać utraconą wskutek wypadku, jego możliwość wykonywania pracy (sprawowania opieki nad żoną), która jest skutkiem wypadku. Nie choroba żony, ale brak możliwości sprawowania opieki, pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem. Opieka zaś jednego małżonka nad drugim jest oczywista.

Żądanie zadośćuczynienia w kwocie 45.000,00 zł uzasadnił tym, że krzywda obecna jest inna niż ta z 1996 i 2008 roku i inna jest przyczyną ją powodująca. Obecna krzywda nie była przedmiotem wcześniejszego rozstrzygnięcia, nie jest więc tym samym objęta powagą rzeczy osądzonej. Jego obawa o stan zdrowia, podważa poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego i jest działaniem zagrażającym dobru osobistemu, jakim jest zdrowie. Wywołuje to krzywdę polegającą na znoszeniu cierpień psychicznych związanych z zagrożeniem. Naruszenie bezpieczeństwa zdrowia, powodujące lęk o stan zdrowia w istocie stanowi zagrożenie dla dobra osobistego, jakim jest zdrowie (tak SN z 14.12.2010r., I PK 95/10). Toczące się postępowanie, w którym musi dochodzić naprawienia szkód przy sprzeciwie strony pozwanej, zwiększa zaś jego poczucie krzywdy i ujemnie wpływa na jego psychiczno – emocjonalny stan. Świadomość, że sprawca jego nieszczęścia broni się przed wynagrodzeniem szkody, bardzo boli i przygnębia.

Nie bez znaczenia zaś jest dla rozmiaru poczucia krzywdy zachowanie się i postawa osoby odpowiedzialnej za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym. Obojętne zachowanie się tej osoby wobec wyrządzonej szkody może natomiast pogłębić u pokrzywdzonego poczucie krzywdy (tak: SN z 9.01.1978r, IV CR 510/77; z 27.02.2004r. V CK 282/03; SA Wrocław z 29.03.2012r. I ACa 228/12).

Pismem z dnia 17.08.2017r. powód ponownie sprecyzował powództwo na dzień 1.10.2017r. wnosząc o:

- 1. – podwyższenie renty do kwoty 19.485,00 zł za okres od dnia 1.09.2017 roku do dnia 30.06.2022 roku;
- i do kwoty 18.364,00 zł za okres od dnia 1.07.2022 roku do dalej;
- 2. jej kapitalizację w dwóch okresach:
- za okres od dnia 1.10.2017r. do dnia 30.06.2022 roku i zapłatę kwoty 1.110.645,00 zł z ustawowymi odsetkami od daty wyroku do dnia zapłaty;

- za okres od dnia 1.07.2022 roku do dnia 30.06.2032 roku i zapłatę kwoty 2.203.680,00 zł z ustawowymi odsetkami od daty wyroku do dnia zapłaty;

3. zasądzenie odszkodowania będącego wyrównaniem:

- utraconych zarobków w wysokości 21.951,00 zł, za okres od dnia 1.10.2014 roku do dnia 30.09.2017 roku z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

- należnych wydatków na opiekę w wysokości 408.766,00 zł w okresie od dnia 1.10.2014 roku do dnia 30.09.2017 roku z ustawowymi odsetkami od daty wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

4. - o zasądzenie kwoty 67.500,00 zł na zakup nowego samochodu z

ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

- kwoty 4.000,00 zł na zakup komputera przenośnego wraz z drukarką z

ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

- kwoty 6.990,00 zł na zakup wózka inwalidzkiego z napędem elektrycznym z

ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

- kwoty 38.879,00 zł jako wyrównanie utraconej możliwości sprawowania

opieki z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia tego pisma do dnia zapłaty;

5. zasądzenie tytułem zadośćuczynienia za doznawaną krzywdę kwoty 45.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia tego pisma do dnia zapłaty.

Precyzując (ale jednocześnie je rozszerzając i odnośnie utraconej możliwości sprawowania opieki nad żoną) żądanie powołał na jego uzasadnienie art. 907 § 2 kc, 444 § 1 i 2 kc, 447 kc oraz 361 § 2 kc. Wskazał też, że przyjął założenie, że w miesiącu październiku 2017r, dokona się końcowe rozstrzygnięcie jego sprawy. Dlatego też do tego miesiąca odnosi swoje roszczenie i na ten miesiąc jest ono ostateczne. Ze względu na upływający czas, przeciągające się postępowanie, cykliczne roszczenia ulegają zmianie i dlatego zmuszony był dokonać kolejnej korekty ich wysokości. Podtrzymując uzasadnienie swoich żądań jak wcześniej przy obliczeniu nowej wysokości renty uwzględnił:

1. nową wielkość wyrównania jego zwiększonych potrzeb w kwocie 17.776,52 zł, na którą składają się średnie wydatki na opiekę i pomoc za miesiące styczeń – czerwiec 2017r. w wysokości 15.926,52 zł i uwzględnione już w rencie wydatki na zaspokojenie zwiększonych potrzeb w wysokości 1.850,00 zł;

2. średnią wielkość otrzymywanej z ZUS renty za miesiąc styczeń – czerwiec 2017r. w kwocie 1.445,60 zł (zawiera się w tym dodatek pielęgnacyjny w wysokości 209,59 zł), przeciętne według GUS wynagrodzenie w kraju w kwocie 3.154,29 zł netto i województwie (...) w kwocie 2.566,67 zł netto i różnicą tego wynagrodzenia w kwocie 587,62 zł.

Nowa wysokość renty to:

- za 1 okres: $17.776,52 \text{ zł} + 3.154,29 \text{ zł} = 20.930,81 \text{ zł} - 1.445,60 \text{ zł} = 19.485,21 \text{ zł}$, pełne złote 19.485,00 zł;

- za 2 okres: $17.776,52 \text{ zł} + 587,62 \text{ zł} = 18.364,14 \text{ zł}$, pełne złote 18.364,00 zł.

Wstępne wyliczenia żądanej kapitalizacji renty w nowej wysokości w skali roku, dało znaczne kwoty. Z tego też względu, postanowił skrócić okres żądanej kapitalizacji renty do 14 lat i 9 miesięcy, tj. łącznie za 177 miesięcy, których szczęśliwe przeżycie pozwoli osiągnąć wiek 75 lat.

Wyliczenie utraconych zarobków przedstawił jako średnie wynagrodzenie netto w kraju za poszczególne lata minus cała wielkość renty otrzymywanej z ZUS i pomniejszone o kwotę 960,00 zł (2810 -1850), już uwzględnioną w rencie płaconej przez pozwanego.

Wyrównanie wydatków na opiekę i pomoc uzasadnił utratą możliwości wykonywania czynności przez ludzi bez takiego kalectwa jak on, co pozbawia go normalnego życia. Wskazując na te czynności określił, że aby mógł żyć i funkcjonować podobnie jak przed wypadkiem, zasądzone odszkodowanie musi zapewnić pokrycie kosztów opieki i pomocy, za minimum 20 godzin na dobę. Zasądzona zaś kwota wyrównania musi stanowić realną, a nie symboliczną wartość, którą trzeba wydatkować dla usunięcia szkody, niezależną od tego, jakimi osobami ostatecznie posłużył się i czy w związku z relacjami rodzinnymi zapłaci tym osobom wartość udzielonych świadczeń. Powołując się na to, że w orzecznictwie sądowym utrwalony jest pogląd, że nic nie stoi na przeszkodzie, aby przy ustalaniu wysokości poniesionych z tytułu opieki kosztów, brać pod uwagę stawki odpłatności za usługi opiekuńcze określone przez stosowne organy pomocy społecznej (MOPS), wskazał na takie stawki z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w O. za lata 2014, 2015, 2016 i 2017 obowiązujące w godz. 7 – 15, w dniach poniedziałek – piątek. Wskazał też, że po 8 godzinach przysługuje dodatek 50%, a za pracę – opiekę w nocy, w niedzielę i święta, w dni wolne – soboty, przysługuje dodatek 100% podstawowej (normalnej) stawki, co wynika z kodeksu pracy. Stąd wyrównanie licząc wszystkie dni tygodnia według tych stawek za rok 2014 wyniesie kwotę 27.887,64 zł, za 2015 - kwotę – 106.840,00 zł i za 2016 – kwotę – 132.688,82 zł, a za 9 miesięcy 2017 kwotę – 141.350,25 zł.

Do wyliczonej utraconej możliwości opieki nad żoną w kwocie 38.879,00 zł. to wskazał, że obliczyć ją jako świadczoną każdego dnia miesiąca w godzinach 7 – 15 za okres styczeń – czerwiec 2017r., przyjmując stawkę 17,90 zł za godzinę i jest za okres od 1.10.2017r. do 30.06.2018r.

W odpowiedzi na precyzowane i rozszerzone powództwo powoda pozwane Przedsiębiorstwo wnosilo za każdym razem o jego oddalenie w całości, podtrzymując argumentację z odpowiedzi na powództwo.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Powództwo jest w części uzasadnione.

Po jego ostatecznym sprecyzowaniu jest ono uzasadnione w całości co do odszkodowania w zakresie kwoty 6.990 złotych na zakup wózka inwalidzkiego z elektrycznym napędem oraz kwoty 21.951 złotych tytułem utraconych zarobków.

Niewątpliwie od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 11.09.2009r. upłynął znaczny okres czasu i dotychczasowy wózek powoda zużył się. Uzasadnionym więc jest zakup nowego wózka inwalidzkiego tytułem kompensacji szkody, gdyż oczywistym jest, że w tym zakresie pozwane Przedsiębiorstwo odpowiedzialne jest za szkodę. Z powodu tego, że ponosi winę za zaistnienie wypadku przy pracy, skutek którego powód cały czas musi korzystać z wózka inwalidzkiego, obowiązane jest do umożliwienia mu w miarę dogodnego przemieszczania się. Nie można natomiast odnieść tego do nowego zestawu komputerowego i nowego samochodu. Nastęstwo wypadku nie wymusza bowiem korzystania z nowego komputera i nowego samochodu. Nie są one niezbędne do normalnego funkcjonowania. Z samochodu zwłaszcza powód korzysta tylko co jakiś czas, jeśli więc jest już stary może w ramach oszczędzania z przyznanej renty kupić inny, niekoniecznie nowy. Każdy kto chce korzystać z samochodu, zdrowy czy chory, musi zarobić na ten samochód. Jest to taka rzecz, która jako „niecodzienne” dobro, nie każdemu od razu jest przypisane. Jej posiadanie zależy nie tylko od stanu majątkowego, ale również chęci go posiadania kosztem rezygnacji z innych dóbr. Nie może więc należeć, i to jako nowe, dla każdego kto doznał wypadku przy pracy.

Mając więc to na uwadze orzeczono jak w pkt. I wyroku oddalając je co do kwot odnośnie samochodu i zestawu komputerowego jak w pkt. V.

Odnośnie kwoty 21.951 złotych tytułem utraconych zarobków to rozszczenie to jest uzasadnione wzrostem wynagrodzenia za pracę udokumentowanego przez powoda danymi statystycznymi. Odwołujący się utracone

wynagrodzenie za pracę (utrącone zarobki) otrzymał powołanym wyrokiem Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 11.09.2009r.. Zaakcentował to również Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 21.12.2009r.. Powód może zatem domagać się takiego utraconego wynagrodzenia i obecnie. Uwzględnić zatem je należało jak liczone przez powoda, które zawiera w sobie również utraconą zdolność wykonywania prac na rzecz domu i posesji, co też zostało zaakceptowane powołanymi wyrokami. Takie utracone zarobki i utracone zdolności wykonywania prac na rzecz domu i posesji były liczone łącznie odnośnie średniego wynagrodzenia netto w kraju. Stąd i w niniejszej sprawie należało to tak liczyć, gdyż jest to usprawiedliwione okolicznościami sprawy. Nastąpiła bowiem od września 2009r. taka zmienna stosunków, która stosownie do art. 907 § 2 kc, uzasadnia skapitalizowanie należnej powodowi renty z tytułu utraconych zarobków. Stąd orzeczono jak w pkt. II wyroku, licząc jak wskazał powód w swoim piśmie:

- za 3 miesiące 2014r.; $2.838,24 - 1.404,88 = 1.433,36 - 960,00 = 473,36 \times 3 = 1.420,08$ zł;

- za 12 miesięcy 2015r.; $2.937,30 - 1.451,43 = 1.485,87 - 960,00 = 525,87 \times 12 = 6.310,44$ zł

- za 12 miesięcy 2016r.; $3.046,48 - 1.462,92 = 1.583,56 - 960,00 = 623,56 \times 12 = 7.482,72$ zł;

- za 9 miesięcy 2017r.; $3.154,29 - 1.445,60 = 1.708,69 - 960,00 = 748,69 \times 9 = 6.738,21$ zł

- łącznie – 21.951,45 zł, w pełnych złotych 21.951,00 zł.

Naturalnie od września 2009r. nastąpiła taka zmiana stosunków, która i uzasadnia korektę należnej powodowi bieżącej renty z tytułu utraconych zarobków. Jej wysokość będzie liczona jak przy ustaleniu skapitalizowanej renty z tytułu utraconych zarobków za 2017 rok. Średnie wynagrodzenie netto w kraju za trzy kwartały 2017 roku wynosiło 3.154,29 zł, przyjęte natomiast takie wynagrodzenie do liczenia renty w wyroku z dnia 11.09.2009r. wynosiło 2.099,47 zł. O różnicę zatem tych kwot należy podwyższyć powodowi rentę z tytułu utraconych zarobków, a więc o kwotę 1.054,82 zł.

Bieżącą rentę należało też podwyższyć powodowi o kwotę wydatków opieki nad nim i chorą żoną. Trudno jednak w tym względzie zgodzić się ze sposobem ich liczenia zaprezentowanym przez powoda. Potrzeby z tytułu opieki nad nim niewątpliwie są obecnie i były od dłuższego czasu większe, ale nie o kwoty kilku tysięcy miesięcznie. Te potrzeby zwiększyły się o wzrost stawek cenowych za opiekę na godzinę, co jest oczywiste z uwagi na upływ czasu, ale nie o potrzebę praktycznie całodobowej opieki. Stan zdrowia powoda, jak wynika z opinii biegłych lekarzy, nie uległ aż tak znacznemu pogorszeniu, by uzasadniał potrzebę zatrudnienia tylko dla niego stałego opiekuna. Tak ustalił Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 11.09.2009r. i Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 21.12.2009r. i tak jest obecnie. Powód nie wymaga 24 – godzinnej opieki, bowiem nie jest osobą w stanie terminalnym, wyłącznie leżącą. Dzięki wózkowi inwalidzkim jest w stanie się samodzielnie poruszać, ubrać, umyć i spożywać posiłki. Wiele czynności higienicznych wykonuje samodzielnie, Stąd też należało uznać, że powód wymaga pomocy jedynie przy niektórych czynnościach życiowych, a więc nie jest mu potrzebna opieka 20 – godzinna. Poza tym i podnieść należy, że na początku procesu wcale nie domagał się znacznie zwiększonych kwot za opiekę. Też tu trzeba zauważyć, że nie dobudował sobie oddzielnego pokoju z łazienką oraz platformy z windą na co miał zasądzone pieniądze wskazanymi wyżej wyrokami. Tym samym pozbawił się możliwości swobodnego poruszania się, a za to odpowiedzialności pozwane Przedsiębiorstwo ponosić nie może. Stąd za Sądem orzekającym 11.09.2009r. powtórzyć należy, że niezbędne w tym celu na opiekę szacować należy w granicach połowy lokalnych kosztów opieki do dziecka, a ze względu na wzrost cen stawek uważać należy, że wzrosły na tyle istotnie, że uzasadniają wraz z „sytuacją rodzinną powoda” w tym zakresie, przyznanie ich w co najmniej podwójnej wysokości czyli co najmniej kwocie 600 zł. Natomiast odnośnie żony powoda, mając na uwadze, że opiekę winny sprawować nie tylko małżonkowie, ale i ich dzieci, uznać należało, że tyle nie mogą wynosić. Waząc w tym względzie wszystkie okoliczności, w tym i tą, że jedna osoba może sprawować opiekę nad dwoma osobami, ustalić należało wzrost łącznych wydatków miesięcznie na opiekę nad nim i chorą żoną na kwotę 900zł. Fakt natomiast, że żona powoda od 2013 roku leczona jest intensywnie na chorobę nowotworową, wynika z załączonej przez powoda dokumentacji medycznej. Stan zaś tej choroby i jej leczenie uzasadnia opiekę nad nią. Za słuszne również

należało przyjąć stanowisko powoda, że w skutek wypadku przy pracy utracił możliwość opieki nad żoną. Podzielić w tym względzie należało w całości argumentację powoda.

Zważywszy więc na powyższe bieżąca renta powoda winna wzrosnąć o kwotę 1.954,82 zł (1.054,82 + 900,00 = 1.954,82) i wynosić obecnie kwotę 4.764,82 zł (1.954,82 + już przyznana 2.810,00), a po zaokrągleniu kwotę 4.765,00 zł. Stąd orzeczono jak w pkt. IV wyroku. W pozostałym zakresie w tym względzie roszczenie zostało oddalone w pkt. V wyroku.

Sąd zasądził również od pozwanego Przedsiębiorstwa na rzecz powoda kwotę 18.900 zł tytułem wydatków na opiekę nad nim i żoną za okres od 1.10.2014r. do 30.09.2017r.. Takie wydatki niewątpliwie były w zwiększonym wymiarze uzasadnione odnośnie powoda, co wynikało – jak wyżej wskazano – ze wzrostu stawek i okoliczności rodzinnych powoda. Odnośnie zaś żony powoda były – jak też wyżej wskazano – jej chorobą nowotworową i leczeniem. Wyliczając te wydatki należało przyjąć, że od października 2014r. sukcesywnie wzrastały, przy czym do maja 2015r. ich wzrost kształtował się na poziomie 300 zł miesięcznie, a od czerwca 2015 (a więc miesiąca, od którego żona powoda została uznana za niezdolną do samodzielnej egzystencji) ten ich wzrost kształtował się już na poziomie do ok. 600 zł miesięcznie. Stąd w przeliczeniu miesięcznym za poszczególne okresy dało to kwotę jak powyżej i orzeczono jak w pkt. III wyroku oddalając dalej idące roszczenie jak w pkt. V wyroku.

Oddalić natomiast należało w całości roszczenie powoda o kapitalizację zasądzonej bieżącej renty na przyszłość i roszczenie o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Odnośnie kapitalizacji zasądzonej bieżącej renty na przyszłość to wskazać trzeba, że zgodnie z art. 447 kc tylko z ważnych powodów Sąd może na żądanie poszkodowanego przyznać mu zamiast renty lub jej części odszkodowanie jednorazowe. Zgodnie też z tym przepisem dotyczy to w szczególności wypadku, gdy poszkodowany stał się inwalidą, a przyznanie jednorazowego odszkodowania ułatwi mu wykonywanie nowego zawodu. W niniejszej natomiast sprawie taki przypadek nie zachodzi. Można byłoby o nim mówić jeszcze w sprawie III P 2/09 kiedy to powód chciał studiować prawo, ale zrezygnował z tego. Owszem jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3.12.1998r. II UKN 337/98 (OSN 1999, Nr 13, poz. 429) do ważnych powodów można też zaliczyć okoliczności leżące po stronie podmiotu zobowiązanego do wypłaty renty np. spodziewana likwidacja pracodawcy zobowiązanego do wypłaty renty uzupełniającej. Jednakże jak też wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.02.1971r. II Pz 3/71 (PiP 1971, Nr 5) przesłanki w postaci ważnych powodów uzasadniające przyznanie w miejsce renty jednorazowego świadczenia powinny istnieć w chwili orzekania o naprawieniu szkody. Tymczasem w niniejszej sprawie takie przesłanki nie występują. Pozwane Przedsiębiorstwo istnieje i działa na rynku. Wprawdzie jest restrukturyzowane poprzez też zwolnienia grupowe, ale nie ma mowy o jego upadłości czy też likwidacji. Jego wyniki finansowe też są obecnie dość dobre. Świadczą o tym sporządzane coroczne bilanse pozwanego Przedsiębiorstwa. Wcześniej owszem przedsiębiorstwo przynosiło straty, ale od 2014r. ta sytuacja zmieniła się i nowy właściciel realizuje działania, które – jak zeznał członek zarządu E. O. – prowadzą do jego rozwoju, a nie zamknięcia. Wprawdzie w doniesieniach prasowych w 2015 roku pisano o kłopotach finansowych Przedsiębiorstwa, ale one później nie potwierdziły się. Do czasu wyrokowania również nie doszło do jakichś poważnych i udowodnionych kłopotów finansowych Przedsiębiorstwa, na takie powód zaś z pewnością wskazałby. Poza tym należy zauważyć, że same aktywa rzeczowe (trwałe) Spółki Akcyjnej pozwanego Przedsiębiorstwa są znaczne, bo w granicach 16.500.000 zł, więc powodowi nie grozi tak od razu brak możliwości zaspokojenia swoich roszczeń rentowych. Natomiast zasądzenie skapitalizowanej renty i to jeszcze w takich kwotach jak żądanych przez powoda doprowadziłyby do zachwiania płynności finansowej pozwanego i być może upadku, a w konsekwencji i pozbawienia pracy wielu ludzi, co stoi w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

Odnosząc się natomiast do roszczenia powoda o zasądzenie kwoty 45.000,- zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę to tego roszczenia nie uzasadnia toczące się postępowanie, w którym musi dochodzić naprawienia szkody przy sprzeciwie pozwanego Przedsiębiorstwa, co zwiększa poczucie jego krzywdy ujemnie wpływając na stan psychiczny – emocjonalny. Toczące się bowiem postępowanie sądowe nie może być uznane za przesłankę doznanej krzywdy. Krzywda, która uzasadnia roszczenie o zadośćuczynienie, musi bowiem wynikać z zawinionego zachowania osoby

zobowiązanej, co doprowadzi do postępowania sądowego, a nie z samego postępowania sądowego. Uznając przeciwnie doprowadzilibyśmy do sytuacji nie do zaakceptowania, że każda strona zobowiązana, która nie uznaje roszczeń doprowadza do powstania krzywdy. Odnosi się to i do zachowania się strony zobowiązanej przed wszczęciem postępowania sądowego już po wcześniejszym prawomocnym sądowym rozstrzygnięciu co do roszczeń z tytułu zadośćuczynienia i odszkodowania. Zobowiązany ma bowiem prawo oczekiwać, że roszczenia te zostały ostatecznie rozstrzygnięte przez Sąd. Cytowane przez powoda wyroki Sądów, z których wynika, że obojętne zachowanie się osoby odpowiedzialnej za szkodę wobec wyrządzonej szkody może pogłębiać u pokrzywdzonego poczucie krzywdy, dotyczy sytuacji sprzed w ogóle wystąpieniem pokrzywdzonego do Sądu z roszczeniami o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę i odszkodowanie. Wtedy faktycznie o pogłębieniu krzywdy poszkodowanego można mówić. W niniejszej tymczasem sprawie jest to już trzecie postępowanie sądowe w związku z tymi roszczeniami. Z opinii biegłych sądowych nie wynika natomiast, aby stan zdrowia powoda od czasu ostatniego wyrokowania uległ istotnemu pogorszeniu, co uzasadniałoby wyższe koszty opieki z tego tytułu czy nawet roszczenie o dodatkowe zadośćuczynienie. Tak wprost wynika i z opinii biegłych z zakresu neurologii dr n. med. R. Z. i lekarza z zakresu rehabilitacji medycznej A. P. oraz opinii biegłych lekarza z zakresu psychiatrii J. W., i psychologa H. P.. Z opinii zaś biegłego lekarza psychiatry R. E. wynika, że stan zdrowia psychicznego powoda uległ nawet poprawie. Owszem opinie wskazują na „niedomagania” zdrowotne powoda, ale w ramach utrwalonego już stanu chorobowego będącego przedmiotem badania Sądu podczas ostatniego wyrokowania 11.09.2009r.. Zwrócić też należy uwagę na zapis w opinii biegłych J. W. i H. P., że jeżeli ktoś cierpi psychicznie, a leczenie ambulatoryjne nie pomaga – to już dawno powinien poprosić o skierowanie do szpitala psychiatrycznego, a tam będzie można dokonać obserwacji i ewentualnej weryfikacji diagnozy. Powód zaś nie poprosił o skierowanie do szpitala psychiatrycznego. Stąd jego dolegliwości psychiczne nie mogą być duże.

Z uwagi na rozstrzygnięcie w części uwzględniającej żądania powoda Sąd na podstawie art. 100 kpc zniósł wzajemnie koszty postępowania pomiędzy stronami.

Na podstawie natomiast art. 97 ustawy o kosztach sądowych Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Suwałkach) kwotę 3.566,- złotych tytułem opłaty od uwzględnionego powództwa. Powództwo zostało co do swojej wartości uwzględnione do kwoty 71.301 zł. Stąd 5% opłaty po zaokrągleniu do pełnego złotego 3.566,- zł.